

7 september – (internationale) Dag van Schone Lucht vanuit RWS
Vorbereiding Teus, Walter, Frans op 19 augustus

Door SLA gestelde vragen voor de geplande pitches van burgerwetenschappers:

1. *Waarom is luchtkwaliteit zo belangrijk voor jou?*
2. *Wat heeft het project bereikt tot nu toe?*
3. *Wat wil je bereiken en hoe zie je de samenwerking met beleid?*

Ad 1: *Waarom is luchtkwaliteit zo belangrijk voor jou?*

Maatschappelijke motivatie:

- Luchtkwaliteit is vooral een algemeen gezondheidsbelang.
 - Rond 10.000 te vroege doden per jaar in 2018 is een ruwe schatting. Dit kan door maatregelen teruggebracht worden naar een lagere waarde. Meeste doden door hartinfarcten e.d. Aantal doden door roken is hoger, maar niet zoveel hoger. Probleem is dat de door luchtvervuiling veroorzaakte problemen pas op lange termijn optreden, zonder dat er gemakkelijk een oorzakelijk verband zichtbaar is.
 - Ook de (niet dodelijke) jaarlijkse ziektelast (astma, beroertes, hartaanvallen) ten gevolge van slechte lucht is aanzienlijk.
 - Mensen met longaandoeningen hebben acute klachten. Meest zichtbaar bij vuurwerk & houtstook.
- Luchtkwaliteit gezondheidsbelang voor omwonenden van emissiebronnen. Lokale verkeersvoorzieningen, lokale industrie, lokale bedrijfsvoering, en lokale houtstook.
- Interesse voor lokale luchtkwaliteitsmetingen PM10, PM2,5, NO2 is vooral om te zien of de gezondheidsprognoses verbeteren of verslechteren als er iets in de samenleving verandert (bijvoorbeeld aanleg van een weg, bouwen van een varkensstal) of bij verhuizing van de éne naar de andere locatie. Om vervolgens uit de gemeten verschillen conclusies te trekken ten aanzien van eventueel te nemen actie en kennisneming van effectiviteit van maatregelen
- Conclusie: absolute cijfers vaak niet zozeer van belang, het gaat om verschillen (voor/na een project; verschillen in locatie; indicatie waar bronnen zijn).

Privé / Wetenschappelijke/technische motivatie:

- Nieuwsgierigheid naar technologie die aan het begin van de S-curve staat.
- Eigen inzicht vergroten in meetmethodes, analysemethodes, IT technieken, relaties metingen met andere fenomenen (weer), herkennen van de bronnen van vervuilde lucht.
- Techniek verbeteren, techniek brengen naar een hoger niveau en kennis delen.

Organisatorisch:

- Opbouwen van een meetgroep, interactie met andere belanghebbenden, overtuiging beleidsmakers.
- Maatschappelijk belang gedreven actie.

Ad 2: *Wat heeft het project bereikt tot nu toe?*

Maatschappelijk resultaat:

- Bewustwording bij burgers, tegenwoordig is fijnstof een begrip dat op de agenda staat.
- Bewustwording bij gemeenteraadsleden.
- Infrastructuur voor data en kennis uitwisseling (met beperkingen) – RIVM SamenMeten.

Privé / wetenschappelijk resultaat:

- Opbouw van persoonlijke expertise bij een aantal burgerwetenschappers op het gebied van luchtkwaliteit, maatschappelijke en politieke eisen ten aanzien hiervan, kwaliteit van meters, relaties tussen luchtkwaliteit en weer, enz. Dit op het niveau dat men effectief politiek zou kunnen adviseren en dat de inbreng gehoord zou moeten worden.
- Technische ontwikkeling door burgerwetenschappers van betrouwbare fijnstof meters (Scapeler, Ohnics).
Industrie heeft ook redelijk betrouwbare fijnstof meters in de aanbieding (en ook een aantal nogal slechte). Een vergelijkend warenonderzoek is op zijn plaats.
PM2,5 en PM10 meters zijn nu zover ontwikkeld dat zij (bijna) aan het eind van de S-curve zijn

beland.

- Ontwikkeling van analyse methodes (door groepen burgerwetenschappers en door RIVM). De ontwikkeling van deze analysemethodes is niet geharmoniseerd, veel duplicaties tussen groepen; veel verlies van expertise bij verloop van personele bezetting in burgerwetenschap groepen. Er is veel kwalitatieve software beschikbaar. Hoewel praktische ervaring en kennis nog beperkt is.

Ad 3: Wat wil je bereiken en hoe zie je de samenwerking met beleid?

Maatschappelijk gewenst:

- Op feiten gebaseerde transparante besluitvorming waarbij luchtkwaliteitsoverwegingen en luchtkwaliteit metingen serieus worden genomen.
- Voldoende prioriteit voor gezondheidsaspecten van luchtkwaliteit in besluitvorming.
- Serieus nemen van adviezen van burgerwetenschappers in het maatschappelijk debat.
- Serieus nemen van PM2,5 en PM10 metingen van burgerwetenschappers voor beleid en besluitvorming.
- Deze punten zouden mogelijk moeten zijn ten aanzien van PM2,5 en PM10 metingen (technologie rijp; aan het einde van de S-curve).

Uitdaging: organisatorisch /samenwerking met politiek/bestuur/beleid.

Uitdaging: analysemethodes en rapportages moeten worden geharmoniseerd, gestandaardiseerd.

Privé gewenst:

- Verbreding van fijnstof metingen PM10 en PM2,5 naar andere technieken en naar differentiatie in types fijnstof (chemische reactiviteit).
- Algemener: nieuwe technologie aan het begin van de S-curve.

Uitdaging: portemonnee burger is beperkt, gebrek aan financiële sponsoring. Beschikbare tijd is afhankelijk van persoonlijke motivatie en mogelijk beperkt.

Uitdaging: moeilijk verkrijgen van kennis, gebrek aan netwerk.

Uitdaging: opschaling en techniekonderhoud.

Uitdaging: invulling proces van disseminatie van innovatie en resultaten.

Samenwerking met beleid (ten aanzien van rijpe technologie):

- Samenwerking met beleidsafdelingen is noodzakelijk, maar ook samenwerking met uitvoering- en handhaving-afdelingen. De toegestoken handreiking van burger is er.
- Rollen van burgerwetenschappers en van bestuurlijke afdelingen moeten duidelijk gedefinieerd en hanteerbaar zijn
- Bestuur en burgerwetenschappers moeten projecten als hun gezamenlijke verantwoordelijkheid zien waarbij ze elkaar versterken en stimuleren.
 - dat heeft consequenties voor zowel bestuur/ambtenaar als voor burgerwetenschappers – beide groepen moeten gecommitteerd zijn.
- Hoe één en ander georganiseerd wordt is plaatsafhankelijk, maar er moet een algemene guideline zijn voor zo'n organisatie en een ondersteunende werkstructuur.
- Het gaat om samenwerking; niet om een top-down organisatie.

Samenwerking met beleid (ten aanzien van on-rijpe technologie; begin van de S-curve):

- Contacten met TNO/RIVM/universiteiten nodig voor kennisoverdracht en eventueel gezamenlijke pilots.

Uitdaging: gemeenschappelijke doelen, projecten creëren.